

Grup Çalışmasına Yönelik Yansımalar: Öğretmen Adaylarının Düşünceleri *

Melek Çakmak¹

Öz

Bu çalışma öğretmen adaylarının grup çalışmalarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın katılımcıları, Ankara’da bir üniversitenin eğitim fakültesinden 485 öğretmen adaydır. Betimsel nitelikteki bu çalışmada veriler kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan bir anket ile toplanmıştır. Sonuçlar, öğretmen adaylarının öğretimsel ortamda grup çalışmalarının kullanımına ilişkin olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını göstermiştir. Ayrıca, öğretmen adayları grup çalışmasının öğrencilerin sosyal ve bilişsel öğrenme becerilerini geliştirme açısından yararlı olabileceğini belirtmişlerdir. Son olarak, grup çalışmasının etkililiği, bu yaklaşım hakkında gerekli bilgi ve beceri donanımı ile birlikte nasıl kullanılacağına ilişkin etkin bir tasarımı da gerektirmektedir. Bu noktada, öğretmen eğitiminde grup çalışmalarını inceleyen yeni araştırmalar tasarlamak ve yapılandırmak önemli olacaktır.

Anahtar Kelimeler

Grup çalışması
Öğretmen adayları
Öğretmen eğitimi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 24.08.2012

Kabul Tarihi: 12.05.2014

Elektronik Yayın Tarihi: 06.08.2014

DOI: 10.15390/EB.2014.2275

Giriş

Öğretimsel süreçlerde farklı yaklaşımların kullanımı pek çok araştırmacı tarafından çalışılmıştır. Eğitimde farklı kademelerdeki öğretmenler farklı öğretimsel yöntemler, sınıf düzenlemeleri ve materyallerden yararlanmaktadırlar. Öğretimsel süreçte, çeşitli yöntemler ve materyallerin kullanımı ile amaç etkili bir öğretim gerçekleştirebilmektir. Bu süreçte dersler öğretmenler tarafından zaman zaman tüm sınıfa, zaman zaman bireysel olarak öğrencilere, zaman zaman ise gruba yönelik yapılabilmektedir (Abu ve Flowers,1997). Grup çalışması, yapılandırmacılık, öğrenci merkezli öğretim, deneysel ve işbirliğine dayalı öğrenme gibi pek çok kuram ve yaklaşımlarda vurgulanan önemli bir boyut olmaya başlamıştır (Melles, 2004). Fernández-Breis, Castellanos-Nieves ve Valencia-Garcia (2009)’nın çalışmasında işaret edildiği gibi, günümüzde önemli olarak vurgulanan grup çalışması, işgücü ve grup çalışması ile öğrenmenin birlikteliği ile oluşan bir yaşam gerçeğidir.

Grup çalışması sınıflarda çeşitli gerekçelerle ve farklı biçimlerde uygulanmaktadır (Postholm, 2008). Çok sayıda üniversite öğrencisi için derslerinde küçük grup çalışmalarını kullanmamak kaçınılmazdır (Myers ve diğ., 2009). Örneğin, grup ödevleri işbirliği ile öğrenme için fırsat sağlamaktadır (Schmer ve Ward-Smith, 2011). Grup çalışmalarında öğrenciler küçük gruplarda ekip olarak çalışırlar (Reece ve Walker, 1997). Cohen, Manion ve Morrison (1996, s.156) grup çalışmasının eğitsel bir strateji olduğunu ve sadece basit bir oturma düzeni olmadığını belirtmiştir. Blatchford,

* Bu çalışmanın ilk versiyonu “18.Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı’nda (1-3 Ekim 2009, Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kuşadası, Türkiye) sunulmuştur.

¹ Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, melek@gazi.edu.tr

Kutnick, Baines ve Galton (2003)'ün de belirttiği gibi, grup çalışması öğrencilerin grup olarak oturmalarından daha fazlasını ifade etmektedir. Anlamları tartışma ve fikirleri başkaları ile düzenleme ve bunları öğrenmeye yansıtma şansı sağlayan grup çalışması etkili bir öğrenme stratejisi olarak kabul edilmektedir (Fraser ve Deane, 1997; akt: Burdett, 2003).

Grup çalışması iki ya da daha fazla öğrencinin ortak bir amaç için birlikte çalıştığı bir çalışma biçimi ya da bir öğrenme yolu olarak tanımlanabilir. Diğer taraftan, grup çalışması ile ilgili farklı terminolojiler kullanılmaktadır (Li ve Campbell, 2008). Keyes ve Burns (2008) bunu şu şekilde açıklamaktadır: "...İşbirliğine dayalı', 'birlikte', 'akran' ve 'grup' öğrenme kullanılmaktadır, ancak her bir kavramın anlamı ve tanımı konusunda uzlaşma yoktur ve bazı yazarların bu kavramlara ilişkin tanımları tutarlı değildir..." Bu araştırmacılara göre, farklı yazarlar tarafından kullanılan ayırt ediciler yararlı olmamıştır, bu nedenle, bu araştırmacılar öğrencilerin birlikte çalışacakları öğrenme durumlarını belirten 'birlikte çalışma' ve 'grup öğrenmesi' ya da 'grup çalışması' gibi terimleri birbirlerinin yerine kullanmayı tercih etmektedirler. Bu bağlamda öğretmenler sürece doğrudan dahil değildirler, ancak sürecin tasarımcıdır.

Burada, grup çalışması ilköğretimden yükseköğretime neredeyse eğitimin tüm aşamalarında tüm kademelerde öğretmen ve öğrencilerle çalışılmıştır. Chiriac ve Granström (2012)'ün de belirttiği gibi, pek çok eğitim sisteminin tüm düzeylerinde grup çalışması öğrenme aracı olarak kullanılmaktadır. Bazı çalışmaların bulguları grup çalışmasının yükseköğretimde de etkili bir yaklaşım olduğunu vurgulamaktadır. Örneğin, Pauli ve diğ., (2008) küçük grup çalışmalarının yüksek öğretimde yaygın olarak kullanılan etkili bir öğretim ve öğrenme yöntemi olduğuna işaret etmişlerdir. Barfield (2003) grup çalışmasının yükseköğretimde araştırmacılar tarafından büyük ölçüde kabul gördüğünü ve bu yaklaşımın öğretim ve öğrenme için etkili bir araç olduğunu vurgulamıştır. Öğrenme ve öğretim konusundaki pek çok çalışmaya göre, özellikle, yükseköğretim düzeyinde, gerek öğrenciler gerekse öğreticiler için ekiple öğretim yaklaşımını kullanmak yararlıdır (Hanusch, Obijiofor ve Volcic, 2009). Chiriac (2008)'a göre, grup çalışması yükseköğretimde diğer çalışma biçimlerine ek olarak, öğrenme için ve de mesleki gelişim için bir araç olarak düşünülmektedir. Keyes ve Burns (2008) çalışmalarında grup çalışmasının olumlu sonuçlarına işaret etmektedir. Bütün bu çalışmalar, grup çalışmasının yükseköğretimde olumlu sonuçlarını göstermektedir ki bu durum bu yöntemin yükseköğretimde etkili kullanılabileceğini göstermektedir (Gottschall ve García-Bayotms, 2008). Ancak, grup çalışmasında bir diğer sorun bunun etkili bir biçimde nasıl uygulanacağıdır. Gerçekte, mevcut grup çalışması sürecinde bazı olumsuz durumlar yaşanabilmektedir.

Buraya kadarki tartışmanın ışığında, grup çalışması öğretmen eğitiminde en önemli ve dikkate alınabilir bir öğretim yaklaşımlarından biri olarak görülebilir. Türkiye'de yapılan ilgili araştırmalar incelendiğinde, öğretmen eğitiminde özellikle öğretmen adaylarının görüşlerini almaya yönelik sınırlı çalışmalar (örnek: Erdamar ve Demirel, 2010) olduğunu belirtmek gerekir. Bu temel nedenlerle, mevcut çalışma öğretmen eğitimi bağlamında öğretmen adaylarının grup çalışması hakkında görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Detaylandırmak durumunda, çalışma öğretmen adaylarının süreçte karşılaştıkları problemlere ek olarak, grup çalışması deneyimleri olup olmadığını, deneyimleri konusunda olumlu ve olumsuz görüşlerini de araştırmaktadır.

Yöntem

Öğretmen adaylarının grup çalışması hakkındaki görüşlerini ve deneyimlerini belirlemek amacı ile mevcut çalışmada betimsel bir araştırma deseni kullanılmıştır. Veriler, adayların görüşlerini almak için uygulanan ankete dayalıdır. Anket, açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır.

Katılımcılar

Katılımcılar Ankara'da Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'ne devam eden ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileridir (N=485). Konuyu yorumlamak için yeterli deneyimlerinin olmadığı düşüncesiyle, eğitimlerinin ilk yılında olan öğrenciler çalışmaya dahil edilmemiştir. Katılımcıların %69'unu kadın, %31'ini erkek adaylar oluşturmuştur. Katılımcıların 42'si ikinci sınıf,

45'i üçüncü sınıf, 265'i dördüncü sınıf ve 133'ü beşinci sınıf öğrencileridir. Alanlarına göre analiz edildiğinde, toplamda 341 aday sosyal alanlardan, 104 aday fen ve matematik alanlarından, 40'ı ise yabancı diller alanlarındandır.

Araştırmada Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler açık ve kapalı uçlu soruları içeren bir anket ile toplanmıştır. Öncelikle, ilgili alanyazından yararlanılarak ve 34 öğretmen adayından öğretimsel süreçte grup çalışması hakkında deneyimleri konusundaki görüşlerini yazmaları istenerek anket için hazırlık yapılmıştır. Öğrencilere grup çalışmasının anlamı konusunda araştırmacı tarafından bir açıklama yapılmıştır. Grup çalışması verilen bir görevi planlamak, hazırlamak ve sunmak üzere öğrencilerin gruplar halinde oturmasını gerektiren bir çalışma olarak tanımlanmıştır. Öğrencilerden elde edilen dökümanlar tek tek analiz edilmiştir ve belirtilen boyutlar dikkate alınarak anket formu geliştirilmiştir. Anketin geçerliği için eğitim alanından dört uzmanın görüşü alınmıştır. Anketin içeriğine ve yapısına ilişkin dönütler dikkate alınmıştır. Gerekli ilave ve düzenlemelerden sonra, anket 485 öğrenciye verilmiştir. Anket dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm katılımcıların yaş, sınıf düzeyi, çalışma alanı ve cinsiyet gibi kişisel bilgilerle ilgili soruları kapsamaktadır. İkinci bölümdeki sorular ise grup çalışması stratejilerine yöneliktir ve öğretmen adaylarının grup çalışmasının farklı boyutları hakkında görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Aracın bu bölümünde çeşitli sorular bulunmaktadır. Bir bölüm "çok önemli" den "önemli değil" e doğru cevap verilen beş seçenekli Likert türü 14 maddeyi kapsamaktadır. Ölçekteki her madde için, frekans ve yüzdelere ek olarak aritmetik ortalamalar hesaplanmıştır.

Bu bölüme aynı zamanda öğrencilerin grup çalışmasına yönelik görüşlerini yazabilmeleri için iki açık uçlu soru dahil edilmiştir. Üçüncü bölümde, öğrencilere grup çalışması sürecinde önemli olduğu düşünülen 14 madde verilmiştir ve maddelere yönelik beş seçenektan birini işaretlemeleri istenmiştir. Bu maddelerin hazırlanmasında ilgili alanyazın ve öğrencilerin pilot çalışma sürecindeki görüşlerinden yararlanılmıştır. Öğrencilere verilen seçenekler "çok önemli", "oldukça önemli", "kararsızım", "bir şekilde önemli" ve "hiç önemli değil" olmuştur. Dördüncü ve son bölüm öğrencilerin gelecekte grup çalışmasını kullanıp kullanmayacaklarına ilişkin görüşlerini belirlemek için iki sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Kapalı uçlu sorulardan gelen veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir ve sayısal veriler tablolastırılmıştır. Alt problemler için cevaplar temel olarak yüzde, frekans ve aritmetik ortalamalar kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde SPSS paket programı kullanılmıştır. Açık uçlu sorular kalem-kağıt içerik analizi ile analiz edilmiştir (Miles ve Huberman, 1994; Strauss ve Corbin, 1990). Bu süreçte; katılımcılar tarafından verilen cevaplar bilgisayar programına ayrı ayrı girilmiştir, bundan sonra tekrar edilen maddeler çıkarılmış ve sadece farklı görüşler belirtilmiştir. İlişkili olan ifadeler kendi arasında bir araya getirilmiş, sınıflandırılmış ve tablolastırılmıştır. Bu analizde yüzde hesaplaması yapılmamıştır. Aynı zamanda çalışmada bazı açık uçlu soruların boş bırakıldığı ya da kısa cevaplandırıldığı görülmüştür. Analizler öğrencilerce belirtilen görüşler üzerinde yapılmıştır, başka bir ifadeyle, sayısal bilgi yerine nitel analiz sürecinde anlam dikkate alınmıştır.

Bulgular

Ankette yer alan ilk sorulara ilişkin bulgular öğrencilerin çoğunluğunun (%93) öğretimsel süreçlerde grup çalışması deneyimi olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin yarısı (%51) derslerinde grup çalışmasının "kısmen" kullanıldığını belirtmiştir. Katılımcıların neredeyse yarısı (%47) ideal gurubun iki-üç öğrenciden oluştuğunu belirtirken, kalan diğer katılımcılar ise (%53) ise ideal grup için dört-altı kişiye işaret etmiştir. İlgili alanyazında ideal grup sayısı dört ile altıdır. Ancak bu çalışmada katılımcıların yarısı ideal grup için dört ile altı öğrenciyi belirtirken, diğer yarısı küçük gruplarda çalışmayı tercih ettiklerini belirtmiştir. Burdett'in çalışması (2003) da üniversite öğrenci gruplarında grup sayısı altıya ulaştığında grubun etkililiğini kaybettiğini belirtmektedir. Aynı çalışmada grubun büyüklüğü ile ilgili bazı yorumlar da dikkat çekicidir. Bu yorumlar (öğrenci cevaplarının yüzde beşi),

grubun büyüklüğüne karar vermenin önemli bir konu olduğunu, gruplar küçük tutulduğunda etkililiğinin artacağını göstermektedir.

Çalışmada diğer bir önemli bulgu, öğretmen adaylarının grup çalışmasının yararları konusundaki görüşleridir. Adaylara açık uçlu sorular verilerek grup çalışmasının faydaları konusundaki görüşlerini yazmaları istenmiştir. Tablo 1, adayların cevaplarından frekans verilmeden, en çok tekrar edilen ve en çok göze çarpan cevaplara örnekler vererek, her kategoride örnekler sunmaktadır.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Grup Çalışmasının Yararları Hakkında Görüşleri

Kategoriler	Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Örnekler
1. Bilişsel becerilerin gelişimi ve zenginleştirme	<ul style="list-style-type: none"> • Daha kısa zamanda daha çok bilgiyi kavramasını sağlar • Bilgi alışverişini teşvik eder • Hızlı düşünmeyi kolaylaştırır • Konunun daha iyi anlaşılmasını sağlar • Analiz, sentez ve uygulama becerilerini öğretir • Kalıcı öğrenmeleri sağlar • Algıyı kolaylaştırır • Yaratıcılığı geliştirir • Bilgi kazanmayı sağlar
2. Duyuşsal boyutun gelişimi	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal bir ortamda özgüveni artırır • Özgüveni geliştirir • Empatik anlayışı geliştirir • Rahat bir ortamda arkadaşlarla öğrenmeyi sağlar • Öğrenme ve öğretme ortamına yönelik motive eder.
3. Sosyal etkileşim ve iletişim becerilerinin gelişimi	<ul style="list-style-type: none"> • Etkileşim ve iletişimi geliştirir • Tartışma becerilerini geliştirir • Grup üyeleri arasında görüş alışverişini sağlar • Birlikte çalışma ve işbirliğini sağlar • Birlikte çalışma becerisi kazandırır
4. Diğer	<ul style="list-style-type: none"> • Çeşitli değerlendirme seçenekleri sunar • Etkili zaman yönetimini öğretir • Pratik olmayı öğretir.

Öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara verdikleri cevapların analizi grup çalışmasının farklı boyutlardan faydalarını göstermiştir. Bunlar tabloda dört kategoride verilmektedir: bilişsel becerilerin gelişimi ve zenginleştirilmesi, duyuşsal kazanımların gelişimi, sosyal etkileşim ve iletişim becerilerinin gelişimi ve diğer. Bunların içinde öğretmen adaylarının görüşleri en çok birinci kategoride yoğunlaşmıştır. Burdett (2003) çalışmasında benzer bir biçimde, etkili öğrenme için grup çalışmasının faydalarından söz etmektedir. İlgili araştırmalarda vurgulandığı üzere, ekip olarak çalışmak öğrenciler için çok yararlıdır (Burbach, Matkin, Gambrell ve Harding, 2010). Pan, Pan, Lee ve Chang (2010) yükseköğretimde işbirliğine dayalı öğrenmenin avantajlarının savunulduğunu belirtmiştir. Galton, Hargreaves ve Pell (2009), grup çalışmasının sadece akademik kazanımlarla sonuçlanmadığını, aynı zamanda sosyal gelişimi de sağladığını belirtmişlerdir. Diğer taraftan, diğer araştırmacılar tarafından (Mason, 2006; Rhys ve Fetherston, 2008; Zuheer, 2008; akt: Nihalani, Wilson, Thomas ve Robinson, 2010) belirtildiği üzere, yükseköğretim düzeyinde, işbirliğine dayalı stratejiler temelde yaratıcı düşünmeyi, iletişim becerilerini ve yeni bilginin zihinsel düzenlenmesini geliştirmek için uygulanmaktadır. Grup çalışmasının faydaları önceki bazı araştırmalarda da listelenmiştir. Shimazoe ve Ardrich (2010), örneğin, grup çalışmasının temelde öğrenciler için, ancak aynı zamanda öğreticiler için de faydalarını vurgulamış ve bu faydaları şu şekilde sıralamıştır: derin öğrenmeyi geliştirmek, sosyal becerileri öğretmek, yüksek düzeyde düşünme becerileri geliştirmek, kişisel gelişimi geliştirmek, öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmek. Cohen ve diğ., (1996) de çocuklara

birlikte çalışmaya yardımcı olması, öğrencilerin birbirlerinden öğrenmeleri, tüm çocukların katılımını teşvik etme, birbirlerinin güçlü ve zayıf yönlerine saygı duyma gibi grup çalışmasının diğer faydalarına işaret etmişlerdir. Buna ek olarak, grup çalışması, iletişim, liderlik, karar verme, çatışma çözümü ve zaman yönetimi becerilerini de içeren becerilerin kazılmasında yararlı bir teknik olarak gösterilmektedir. Keyes ve Burns (2008) de grup çalışmasının kişiler arasında olumlu ilişkiler geliştirmesi, daha iyi psikolojik sağlık, farklılıkların daha iyi farkında olma ve daha toleranslı olma, daha iyi empatik anlayışın gelişmesi, daha çok sosyal destek ve daha çok kendine güven gibi katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Benzer bir biçimde, Slavin (1987, s.1161; akt: Cowie ve Berdondini, 2001) işbirliğine dayalı öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin kendilerine olan öz-saygılarını ve sosyal ilişkilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Ayrıca, diğer bazı çalışmaların (Wenger ve Hornyak, 1999) bulgularında, öğrenciler genellikle ekiple öğretime yönelik oldukça olumlu tutum içinde görülmüşlerdir. Pauli ve diğ., (2008) nin belirttiği gibi, öğrenciler için küçük gruplarda işbirliğine dayalı öğrenmenin, sosyal faydaları ve sınırlı kaynakları daha etkili paylaşmaya izin verme gibi eğitimsel faydaları da bulunmaktadır. Benzer bir biçimde, Livingstone ve Lynch'in (2000) çalışmalarında, öğrencilerin grup çalışmasına yönelik cevaplarının da olumlu bulunduğunu belirtmiştir.

Öğretmen adaylarının görüşlerini almak için bir sonraki açık uçlu soru ile grup çalışması sürecini olumsuz etkileyen üç faktör sorulmuştur. Bu soru için yapılan içerik analizinde, adayların tamamının bu soruyu cevaplamadıkları, cevaplayanların ise aşağıdaki faktörleri vurguladıkları gözlenmiştir. Tablo 2 'de verilen liste öğretmen adaylarının genel anlamda görüşlerini göstermektedir. Bu soru, adayların grup çalışmasına yönelik olumsuz düşüncelerini belirlemeye yönelik olduğundan, bu tabloda da cevapların sıklık derecesine yer verilmemiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarına Göre Grup Çalışmasını Olumsuz Etkileyen Faktörler

Kategoriler	Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Örnekler
1. Görev dağılımı ile ilgili sorunlar	<ul style="list-style-type: none"> • Tüm çalışmayı bir kişinin yapması • Görev dağılımındaki sorunlar • Roller ve öğrenciler arasındaki yanlış eşleşme • Gruptaki herkesin yeterli çalışmaması • Kişilerin sorumluluklarını bilmemesi • Bazı öğrencilerin bireysel çalışma tercihi
2. Grup içindeki anlaşmazlıklarla ilgili sorunlar	<ul style="list-style-type: none"> • Büyük gruplardaki karmaşalar • Bireyler arasındaki iletişim eksikliği • Grup içindeki anlaşmazlıklar • Birlikte çalışma güçlüğü
3. Grupla çalışma planı ve kuralların eksikliğinden kaynaklanan sorunlar	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma planının olmaması • Grup çalışması konusunda yeterli bilginin olmaması • Kural olmaması ya da kurallara uyulmaması • Sınıf mevcudunun fazla olduğu sınıflarda grup çalışmasının etkisizliği
4. Diğer	<ul style="list-style-type: none"> • Zaman ve enerji ile ilgili olumsuz etkiler • Sınıfta gürültü • Öğretmenin sınıfı kontrol güçlüğü • Yer ve zaman problemleri

Öğretmen adaylarına göre grup çalışmasını belirli faktörler olumsuz olarak etkilemektedir. Adayların cevapları dört kategori altında toplanmaktadır: görev dağılımı ile ilgili sorunlar, grup içindeki anlaşmazlıklarla ilgili sorunlar, grup planı ve kuralları eksikliği ile ilgili sorunlar ve diğerleri. Tablo 2'de katılımcıların özellikle ilk kategoriye ilişkin görüşleri dikkat çekmektedir. Eğer grup çalışması düzenlemesi iyi yürütülmezse, grup çalışmasının olumlu boyutları olumsuz boyutlara dönüşebilmektedir. Örneğin, Pauli ve diğ., (2008) yükseköğretimde işbirliğine dayalı öğrenmenin

olası yararlı etkilerine işaret etmelerine rağmen, ilgili alanyazında küçük grup çalışmalarına yönelik olumsuz algılar konusunda çok fazla araştırma yoktur. Pauli ve diğ., grup çalışmasıyla ilgili sorunları iki grupta sınıflandırmıştır: motivasyonla ilgili ve öğretimsel zorluklar. Örneğin, Galton ve Hargreaves (2009), çalışmalarında öğrencilerin sıklıkla grup olarak oturduklarını ama çeşitli nedenlerle çok az grup olarak çalıştıklarını bulmuşlardır ki bu durum aynı zamanda yükseköğretimde grup çalışmalarında da gözlenebilmektedir. Başka bir ifadeyle, bu durum yükseköğretimdeki öğrenciler için de geçerli olabilmektedir. Melles (2004) yükseköğretimde öğrencilerle yaptığı görüşmelerde onların grup çalışması sürecinde görev dağılımı, çalışma süreci ve değerlendirme konusunda sorunları olduğunu fark etmiştir. Bunların hepsi grup çalışmasını pek çok faktörün etkilediğini göstermektedir. Livingstone ve Lynch (2000)'in belirttiği gibi, grup çalışmasının oluşumu etkililiği için önemli bir boyuttur. Bu da öğretmenin önemli rol oynadığına işaret etmektedir.

Bulguların incelenmesi, öğrencilerin düzeyi ne olursa olsun, grup çalışması temelde liderlik ve eğitimcinin hazırlığını gerektirmektedir. Bu da öğretmenin önemli rol oynadığını göstermektedir. Grup çalışmasını kullanmayı planlayan öğretmen öğrencilerini grup çalışması ve uygulamaları konusunda eğitmeli ve çalışma sürecinde öğrencilerini yalnız bırakmamalıdır.

Tüm bunlar grup çalışmasının etkililiğinin büyük ölçüde yapılan hazırlıklara bağlı olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin çalışma alanı ya da yılı ne olursa olsun en başından grup çalışması detaylı bir biçimde planlanmalıdır. Ayrıca, plan öğretimsel süreçte uygulamaları yansıtmalıdır. Buraya kadar, mevcut çalışmanın bulguları bu kadar faydalı bir yaklaşımın bile iyi planlanmadığı durumlarda bu durumun olumsuzluklara neden olabileceğini göstermektedir. Bu yüzden, grup çalışmasının kullanımında herhangi bir yöntem ya da teknik için olduğu kadar, yeterli bilgi ve uygulamaya dayalı deneyim sahibi olmak önemlidir.

Öğretmen yetiştirme kurumları öğrencilerini bu bilgi ve deneyimle donatma konusunda sorumluluklara sahiptir. Teorik ve uygulamalı çalışmaların yapılması grup çalışmasının kullanımını kolaylaştırabilir ve öğretmenlere olumlu deneyimler kazandırabilir. Örneğin, Shimazoe ve Aldrich (2010), grup çalışması konusunda yükseköğretim öğrencilerinin görüşlerinin boyutlarını çalışmıştır ve bu süreçte eğiticinin önemli rolünü vurgulamıştır. Benzer bir biçimde, Steinert (2004) küçük grup çalışmaları konusunda öğrencilerin görüşlerini, etkili öğretici davranışlarını ve onların değerlendirme yöntemleri konusundaki algılarını çalışmıştır. Grupla çalışan öğrenciler etkili küçük grupların en önemli nitelikleri olarak, düşünmeyi teşvik, problem çözme ve grup etkileşiminin gelişimini sıralamışlar ve küçük grupları etkili bir öğrenme yolu olarak değerlendirmişlerdir.

Mevcut çalışmada ankette bir diğer soru öğretmen adaylarının grup çalışmasının bazı bileşenlerinin önemi konusunda düşüncelerini araştırmıştır. Her bir maddeye verilen cevaplar Tablo 3'te aritmetik ortalamaları ile verilmiştir.

Tablo 3. Etkili Grup Çalışmasında Önemli Olan Faktörler Konusunda Öğretmen Adaylarının Görüşlerine İlişkin Aritmetik Ortalamalar

Grup çalışmasında etkili unsurlar	X	SD
1.Çalışılan konunun özellikleri	4.44	.73
2.Öğretmenin grup çalışması bilgisi	4.36	.81
3.Sınıf mevcudu	4.15	1.00
4.Fiziksel koşullar ve sınıf ortamı	4.37	.77
5.Öğrenciler tarafından kazanılacak nitelikler	4.49	.70
6.Grupça paylaşılan bir amacın olması	4.62	.58
7.Her üyenin yapması gereken farklı bir görev	4.11	.80
8.Grupta beyin fırtınası gibi tartışma tekniklerinin kullanılması	4.44	.67
9.Grup üyelerinin çalışmalarını birlikte planlaması	4.56	.61
10.Ortak bir ürünün ortaya çıkması	4.47	.73
11.Ortak çalışmanın grupça sınıfa sunulması	4.20	.85
12.Gruplararası iletişim ve etkileşim	4.32	.90
13.Grup olarak oturup bireysel çalışılması	3.24	1.27
14.Grup üyelerinin farklı roller üstlenmesi	4.16	.83

Tablo 3'te verilen aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, en düşük aritmetik ortalama 13. maddeye ($X=3.24$) ilişkin, en yüksek aritmetik ortalama ise altıncı maddeye yöneliktir ($X=4.62$). Bu bulgular grup çalışması sürecinde tüm boyutların önemli olduğunu, ancak adayların "ortak bir amacın olması" ifadesini özellikle vurguladıklarını göstermektedir. Benzer bir biçimde, Navickiené ve Pevcevičová (2009) çalışmalarında bir grubun ya da takımın başarısının ve etkililiğinin amaçların açıklığını da kapsayan birkaç unsura bağlı olacağını vurgulamıştır. Borges ve diğ., (2007) de aynı zamanda bir görevi yerine getirmek için, ortak bir bağlamda iki yada daha fazla kişinin bir ortak amaç, çalışmayı bitirme tarihi, ve sorumluluklar konusunda görüş birliği içinde olmalarının önemli olduğunu belirtmektedir. Steinert (2004) de, tıp öğrencilerinin küçük gruplar için amaçlara bağlılığının, etkili gruplar için önemli bir boyut olarak tanımladıklarına işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına aynı zamanda öğrenmelerinde grup çalışmasının etkileri konusunda görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların neredeyse yarısı (%47) grup çalışmasını "oldukça etkili" bulduklarını belirtmişlerdir ki bu aynı zamanda Forslund Frykedal ve Chiriac (2011) tarafından da vurgulanmıştır. Bu araştırmacılara göre, etkileşimin yardımıyla, öğrenciler araştırma, düşüncelerini paylaşma, farklılıkları tanımlama ve yeni anlamaları yapılandırmak için öğrenme fırsatlarına sahip olmaktadır. Bu bölümdeki son soru öğrencilerin "grup çalışması eğlencelidir" ifadesiyle ilgili görüşlerine ilişkindir. Öğrencilerin neredeyse yarısı (%48) grup çalışmasını "oldukça" eğlenceli bulduklarını belirtmiştir. Bu bulgu grup çalışmasını etkili bulan öğrencilerin aynı zamanda eğlenceli de bulduklarını göstermektedir. Genel olarak, buraya kadar öğrencilerin verdikleri cevaplar öğrenme stratejilerinin farklılaşabileceğini, grup çalışmasının her bir öğrencinin çalışma stratejileri ve alışkanlıklarına uymayabileceğini göstermektedir. Anketin son bölümünde, öğrencilere "öğretmen olduğunuzda grup çalışmasını kullanmayı düşünür müsünüz?" sorusu yöneltilmiştir ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%89) bu soruyu olumlu cevaplamıştır. Öğretmen adaylarının grup çalışması hakkında görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla son olarak "grup çalışması yöntemini kullanmak için gerekli bilgi ve becerilere sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin beşte ikisinden fazlası (%44) bu soruya olumlu yanıt verirken, yarısından biraz fazlası (%53) "kısmen" cevabını vermiştir. Görüldüğü gibi, öğrencileri, çok sayıda ve farklılık gösteren öğretimsel hedeflere ulaşmalarını kolaylaştıran grup çalışması konusunda daha çok bilgi ve uygulamalı becerilerle donatmak gerekmektedir. Bu yüzden, öğretmen eğitimi programlarının öğrencilerini, geleceğin öğretmenlerini, bu bilgi ve becerilerle donatmaları önemlidir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Grup çalışması hakkında konunun farklı boyutlarını araştıran farklı çalışmalar yapılmıştır ve farklı sonuçlara ve önerilere ulaşılmıştır. Hillyard ve diğ., (2010) lisans öğrencilerinin grup çalışması hakkında tutumlarına odaklanan az çalışma olduğunu belirtmiştir. Öğretmen adaylarının grup çalışması konusundaki görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada aşağıdaki temel sonuçlara ulaşılmıştır.

- Genel olarak öğretmen adayları grup çalışmasına yönelik olumlu bakış açısı göstermişlerdir.
- Öğretmen adayları grup çalışmasını eğlenceli ve etkili bir öğrenme yolu olarak görmektedirler.
- Öğretmen adaylarına göre grup çalışmasında en önemli unsurlardan birisi ortak bir amaca sahip olmaktır.
- Öğretmen adaylarının görüşleri, derslerde grup çalışmasının sınırlılıkları kadar faydaları olduğunu da göstermektedir.

Çalışmanın sonuçları grup çalışmasının önemli bir öğrenme ve öğretme yöntemi olduğunu göstermektedir. Eğitimin her aşamasında, öğretmenler grup çalışmasını öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve özellikle sosyal öğrenme boyutlarını geliştirmek için etkili bir biçimde kullanabilirler. Bu çalışma grup çalışmasının gereklilikleri karşılandığı durumlarda, yükseköğretimde de kullanılabileceğini göstermektedir. Bu çalışmanın sonuçlarıyla bağlantılı olarak, iki boyutta öneriler sunulmaktadır: (1) öğretmen yetiştirme programları için öneriler (2) gelecek araştırmalar için öneriler.

Öğretmen eğitimi programlarında, öğretim elemanları farklı öğretimsel yöntemleri, yaklaşımları ve teknikleri kullanarak öğretim yapmaktadır. Grup çalışması da bunlardan biridir ve etkili kullanılması durumunda öğretmen ve öğrencilere yararlar sağlamaktadır. Bu noktada, eğitimcilerin belli sorumlulukları bulunmaktadır. Ventimiglia (1994; akt: Attle ve Baker, 2007) işbirliğine dayalı ve birlikte öğrenme ortamlarında, öğrencilerin grup çalışmasının oluşumuna, grup dinamiklerine rehberlik etmeleri gereğine işaret etmiştir. Grup çalışmasının ancak iyi planlanması durumunda yararlı olacağı düşünüldüğünde, eğitimcilerin amaç ve sürece işaret eden bir plana ihtiyaç duyacakları çok açıktır ki bu da grup çalışması konusunda detaylı bilgi ve beceriye sahip olmayı gerektirmektedir. Chiriac ve Granström'a (2012) göre, öğretmenler grup çalışmasını öğrenme konusunda öğrencilerine yardımcı olmalı ve onlara bir grup ortamında planlama yapmayı ve iletişimi öğretmelidirler. Ayrıca, öğretmen eğitimi programları grup çalışması konusunda teorik bilgi ve uygulamalı etkinlikler sunabilir, böylece öğrencileri bu bilgi ve becerilerle yetiştirebilirler. Navickiené ve Pevcevičūtė (2009)'in belirttiği gibi, bu aynı zamanda üniversite öğrencilerinin meslek yaşamlarında öğrencilerini aktif katılımcı olmalarına yardımcı olması için de gereklidir.

Bu çalışmanın bulgularına dayalı olarak, bir grup önerisi de gelecekte yapılacak çalışmalar için sunulabilir. Tüm bulgular bu konuda daha fazla araştırma ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Grup çalışmasının farklı boyutlarını keşfetmek için yeni çalışmalar planlanabilir. İlk olarak, grup çalışmasının uygulanmasına yönelik öğrenci ve eğitimcilerin görüşlerini çalışmak, bu yaklaşımın etkililiğini artıracaktır. İkinci olarak, öğrenci ve eğitici görüşleri ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde detaylı olarak çalışılabilir. Üçüncü olarak, bu çalışma betimsel niteliktedir. İleride yapılacak araştırmalarda bu konu farklı araştırma yaklaşımları ile çalışılabilir. Örneğin, bu çalışmada öğretmen adaylarının düşündükleri gibi, grup çalışmasının öğrenmeyi artırdığını sınıma yönelik kanıtlar için yeni uygulamalı araştırmalar planlanabilir. Bunlara ek olarak, sınıflarda grup çalışmasının farklı uygulamalarını görmek için nitel araştırma yöntemleri kullanılabilir. Son olarak, yükseköğretimde, özellikle de öğretmen eğitiminde konunun farklı boyutlarını keşfetmek için araştırmalar devam etmelidir.

Kaynakça

- Abu, R.B & Flowers, J. (1997) The effects of cooperative learning methods on achievement, retention, and attitudes of home economics students in North Carolina, *Journal of Vocational and Technical Education*, 13 (2).<http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JVTE/v13n2/Abu.html> (23 December 2008).
- Attle, S. and Baker, B. (2007) Cooperative learning in a competitive environment: classroom applications, *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 19(1), 77-83.
- Barfield, R. L.(2003) Students' perceptions of and satisfaction with group grades and the group experience in the college classroom, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 28 (4), 355-369.
- Blatchford, P., Kutnick, P., Baines, E. and Galton, M. (2003) Toward a social pedagogy of classroom group work, *International Journal of Educational Research*, 39, 153–172.
- Borges, M.R.S., Brézillon, P, Pino, J.A. and Pomerol, J.C. (2007) Dealing with the effects of context mismatch in group work, *Decision Support Systems*, 43, 1692–1706.
- Burbach, M.E., Matkin, G.S., Gambrell, K.M., Harding, H.E., (2010) The impact of preparing faculty in the effective use of student teams, *College Student Journal*, 44 (3).
- Burdett, J. (2003) Making groups work: university students' perceptions, *International Education Journal*, 4(3).
- Chiriac, E.H. (2008) A scheme for understanding group processes in problem-based learning, *High Educ*, 55, 505–518.
- Chiriac, E.H. & Granström, K. (2012) Teachers' leadership and students' experience of group work, *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 18(3), 345-363.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (1996) *A Guide To teaching Practice*, Fourth edition, London & New York: Routledge.
- Cowie, H. and Berdondini, L. (2001) Children's reactions to cooperative group work: a strategy for enhancing peer relationships among bullies, victims and by standers, *Learning and Instruction*, 11, 517–530.
- Erdamar, K.G. & Demirel, H. (2010) Öğretmen adaylarının grup çalışmalarına ilişkin algıları, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 205-223.
- Fernández-Breis, J. T.; Castellanos-Nieves, D. & Valencia-García, R. (2009) Measuring individual learning performance in group work from a knowledge integration perspective, *Information Sciences*, 179, 339–354.
- Forslund Frykedal, K. & Chiriac, E.H. (2011) assessment of students' learning when working in groups, *Educational Research*, 53(3), 331-345.
- Galton, M. & Hargreaves, L. (2009) Group work: still a neglected art? *Cambridge Journal of Education*, 39(1), 1-6.
- Galton, M., Hargreaves, L. and Pell, T. (2009) Group work and whole-class teaching with 11-to 14-year-olds compared, *Cambridge Journal of Education*, 39(1), 119–140.
- Gottschall, H. & García-Bayotms, M. (2008). Student attitudes towards group work among undergraduates in business administration, education and mathematics, *Educational Research Quarterly*, 32(1), 3-27.
- Hanusch, F., Obijiofor, L. and Volcic, Z. (2009) Theoretical and practical issues in team teaching a large undergraduate class, *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 21(1), 66-74.
- Hillyard, C.; Gillespie, D. & Littig, P. (2010) University students' attitudes about learning in small groups after frequent participation, *Active Learning in Higher Education*, 11(1),9-20.
- Keyes, M. and Burns, K. (2008) Group learning in Law, *Griffith Law Review*, 17 (1).
- Li, M. and Campbell, J. (2008) Asian students' perceptions of group work and group assignments in a New Zealand tertiary institution, *Intercultural Education*, 19(3), 203–216.

- Livingstone, D. & Lynch, K. (2000) Group project work and student-centred active learning: two different experiences, *Studies in Higher Education*, 25 (3), 325-345.
- Melles, G. (2004) Understanding the role of language/culture in group work through qualitative interviewing. *The Qualitative Report*, 9(2), 216-240. Retrieved [14.01.2010], from <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR9-2/melles.pdf>
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994) *An Expanded Sourcebook-Qualitative Data Analysis*. London: Sage Publications. [2nd Edition].
- Myers, S. A., Bogdan, L.M., Eidsness, M.A., Johnson, A. N., Schoo, M.E., Smith, N. A., Thompson, M.R., Zackery, B. A. (2009) Taking a trait approach to understanding college students' perceptions of group work, *College Student Journal*, 43 (3).
- Navickienė, V. & Pevceviūtė, S. (2009) Communication skills in group/team work for personal and Professional development, *TILTAL*, (1), 83-91.
- Nihalani, P.K., Wilson, H. E., Thomas, G. and Robinson, D.H. (2010), What determines high and low-performing groups? The superstar effect, *Journal of Advanced Academics*, 21(3), 500-529.
- Pan, P.J.D.; Pan, G.H.M.; Lee, C.Y. & Chang, S.S.H. (2010) University students' perceptions of a holistic care course through cooperative learning: implications for instructors and researchers, *Asia Pacific Education Review*, 11, 199-209.
- Pauli, R., Mohiyeddini, C., Bray, D., Michie, F. and Street, B. (2008) Individual differences in negative group work experiences in collaborative student learning, *Educational Psychology*, 28(1), 47-58.
- Postholm, M.P. (2008) Group work as a learning situation: a qualitative study in a university classroom, *Teachers and Teaching: theory and practice*, 14(2), 143-155.
- Reece, I. & Walker, S. (1997) *Teaching training and learning (a practical guide)*, Third Edition, Business Education Publisher.
- Schmer, C. & Ward-Smith, P. (2011) Learning Outcomes Associated with Group Assignments, *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 7(3).
- Shimazoe, J. and Aldrich, H. (2000) Group work can be gratifying: understanding & overcoming resistance to cooperative learning, *College Teaching*, 58, 52-57.
- Steinert, Y. (2004). Student perceptions of effective small group teaching, *Medical Education*, 38, 286-293.
- Strauss, A. & Corbin, J. (1990) *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*. Newbury Park, CA: Sage.
- Wenger, M.S. & Hornyak, M.J. (1999) Team teaching for higher level learning: a framework of professional collaboration, *Journal of Management Education*, 23 (3), 311-327.